

інноваційної програми теоретичного психолого-педагогічного навчання майбутніх волонтерів та їх соціального загартування через практичну реалізацію знань та умінь в процесі соціально значимої проектної діяльності педагогічно орієнтованої громадської організації щодо задоволення потреб невиліковно хворих людей та їх родичів.

Ключові слова: волонтерство, соціалізація, паліативна допомога, хоспіс, молодь, проектна діяльність, громадська організація.

Anishchenko A. P. The Volunteering in the Palliative care as a Way of Socialization of Young People

This article is described the conditions of encourage students to volunteer activities and ensuring efficient operation of future volunteers in a hospice. It required developing of innovative program of the theoretical psycho-pedagogical training of future volunteers and their social hardening, by practice realization of knowledge and teaching in process of social significant project's activity of public organizations to meet the needs of palliative care patients and their relatives.

Key words: volunteering, socialization, palliative care, hospice, youth, project activity, public organizations

Стаття надійшла до редакції 12.09.2012 р.

Прийнято до друку 26.10.2012 р.

УДК 378.147.091.33:793.7:36-051

К. І. Атаманська

**РОЛЬ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ
МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА**

Сучасна система навчально-виховного процесу вищого навчального закладу потребує використання інноваційних технологій у підготовці майбутніх фахівців. Обумовлено це політичними, соціально-економічними, світоглядними чинниками щодо необхідності підвищення якості та доступності сучасної освіти.

У процесі підготовки майбутнього соціального педагога важливо сформувати його професійний імідж. Адже робота соціального педагога перш за все має своєю метою гармонізацію особистості та її соціалізацію, результати якої впливають на розвиток всього соціуму в цілому.

Формування професійного іміджу майбутнього соціального педагога здійснюється за допомогою використання модульного навчання, проблемних ситуацій, методу кейс-стаді, методу творчих завдань, методу активного навчання тощо. Особливу роль у формуванні професійного

іміджу майбутнього соціального педагога має використання в навчально-виховному процесі ВНЗ ігрових технологій як інноваційних,

У літературі й практиці університетської педагогічної освіти знайшли відображення основні положення педагогічних технологій О. Алексюка, Т. Акбашева, Т. Алексеєнко, О. Падалка, О. Пехоти, Н. Приходько, Т. Подобєдова, В. Сушанко, А. Нісімчук. Саме технології навчання студентів, майбутніх спеціалістів, визначають багато в чому ефективність пошуку напрямів удосконалення університетської педагогічної освіти [1].

Проблема іміджу, формування іміджу досліджене в роботах О. Абдулліної, Т. Бедеяєва, П. Берда, Є. Бондаревської, О. Володарської, І. Вікент'єва, Л. Водовіч, В. Ділман, О. Газман, Є. Грیشуніної, П. Гуревіча, І. Зарецької, В. Королько, Р. Кричевського, Ф. Кузіна, Н. Кузьміної, Л. Мітіної, В. Музиканта, О. Панасюк, Е. Перелигіної, Г. Почепцова, Р. Ромашкіної, Л. Соколової, В. Тимошенко, Н. Трошиної, Б. Ушикова, О. Феофанова, І. Фьодорова, І. Черемушнікової, Н. Чипиленко, М. Шишкіної, В. Шепелі.

Ґрунтовний аналіз психологічних, педагогічних, соціально-педагогічних науково-літературних джерел дає можливість зробити висновок, що проблема використання ігрових технологій у процесі формування професійного іміджу майбутнього соціального педагога не досліджувалась, а тому є актуальною на сьогоднішній день.

Метою статті є обґрунтування та узагальнення ролі ігрових технологій у формуванні професійного іміджу майбутнього фахівця із соціально-педагогічної діяльності.

Велика увага на сьогодні приділяється вивченню поняття іміджу в науковому світі. Воно розглядається з різних поглядів: філософії, соціології, політології, економіки, психології, педагогіки. Буквально воно означає „образ”, „уявлення”, „репутація”, „престиж”, „зразок”. Так, імідж з точки зору філософії має підґрунтя моральності й розглядається в цьому зв'язку. З погляду соціології важливе місце займає повторюваність і впізнаваність іміджу, будівельним матеріалом для нього служать діючі в суспільстві стереотипи, під які імідж „підганяється”. З політичної точки зору імідж здебільшого розглядається саме в політиці і являє собою образ людини, яка включає і зовнішні, і внутрішні характеристики, а також її передвиборчу кампанію, біографію, захоплення тощо. Імідж для економіки є інструментом стратегічного управління, функціональною стратегією. Економіку цікавить імідж з погляду формування громадської думки, яка може вплинути на зміни економічних характеристик об'єкта. Імідж з психологічної точки зору цінний своїми індивідуальними характеристиками (імідж повинен запам'ятовуватися, бути яскравим, спиратися на індивідуальні особливості особистості). У педагогіці імідж пов'язаний з гармонізацією відносин носія іміджу (людини, колективу, організації, суспільства) до свого іміджу та раціональною взаємодією з ним [2].

Імідж – це враження, думка про особу, колективи, установи, речі, що створюється зацікавленими особами, індивідуальній стиль, образ, що характеризує особу, групу осіб, установу [3, с. 264]. Імідж – це цілеспрямовано сформований образ (будь-якої особи, явища, предмета), що покликаний здійснювати емоційно-психічний вплив на кого-небудь з метою популяризації, реклами, це образ людини, що включає в себе зовнішність, манеру поведінки, спілкування, що мають вплив на оточення.

Професійний імідж – це думка, яка формується про людину як про фахівця в своїй області, професіонала. Професійний імідж включає в себе сукупність зовнішніх та внутрішніх індивідуальних, особистісних і професійних якостей, які мають за мету продемонструвати бажання людини, готовність та здатність до суб'єкт-суб'єктного спілкування. Професійний імідж – це система особистісних (толерантність, фактичність, доброзичливість, рефлексивність) і психологічних (вербальних і невербальних засобів спілкування, позицій, ролей) якостей, які цілеспрямовано використовує соціальний педагог з метою досягнення результату соціально-педагогічної діяльності [4, с. 49 – 52].

Формування професійного іміджу майбутнього соціального педагога здійснюється в умовах навчання у вищому навчальному закладі за допомогою різноманітних методів та інноваційних технологій.

Розглянемо детальніше поняття „інноваційні технології”. Інноваційні технології навчання слід розглядати як інструмент, за допомогою якого нова освітня парадигма може бути втілена в життя.

Головною метою інноваційних технологій освіти є підготовка людини до життя в постійно мінливому світі. Сутність такого навчання полягає в орієнтації навчального процесу на потенційні можливості людини та їх реалізацію. Метою інноваційної діяльності є якісна зміна особистості учня в порівнянні з традиційною системою. Це стає можливим завдяки впровадженню в професійну діяльність невідомих практиці дидактичних та виховних програм, що припускають зняття педагогічної кризи. Інноваційна діяльність в освіті спрямована на моральне самовдосконалення людини [5, с. 226 – 231]. Важливими є ігрові технології, які відіграють неабияку роль у формуванні професійного іміджу майбутнього фахівця із соціально-педагогічної діяльності.

Технології ігрового навчання – це така організація навчального процесу, під час якої навчання здійснюється в процесі включення учня в навчальну гру (ігрове моделювання явищ, „проживання” ситуації) [6].

Поняття „гра” розуміється як заняття, яке підпорядковане сукупності правил і прийомів або базується на певних умовах, що розкриває її процесуальний зміст. Багатогранність ігрової діяльності, яка розвиває, виховує, соціалізує та концентрується на конкретній меті, полягає в збагаченні особи знаннями, уміннями та досвідом [7]. Сьогодні віддають перевагу терміну „імітація” замість „гра” (акцент переноситься на внутрішню сутність дії). Навчальні ігри мають за мету, окрім засвоєння навчального матеріалу, вмінь і навичок, ще й надання учневі можливості

самовизначитися, розвивати творчі здібності, сприяють емоційному сприйманню змісту навчання [6].

Зміст навчальних дисциплін, які вивчаються у вищій школі, має відчужений характер від особистості майбутнього фахівця, тобто є відстороненим від особистісно значущого, пережитого, присвоєного. У процесі навчальної гри відбувається включення студента в наукову модель теорії професійної діяльності, що перетворює її в освітню імітаційну модель. Студент входить у світ навчальної гри, як у життя: починає діяти, пізнаючи невидиму межу між реальністю та умовністю, засвоює оптимальні зразки професійних дій, продукує більш ефективні варіанти професійної діяльності, що допомагає йому в пошуку її сенсу й формуванні професійної компетентності.

Моделювання професійної діяльності в умовах ігор надає змогу трансформувати отримані знання під час вивчення окремих дисциплін (Вступ до спеціальності, Етика соціально-педагогічної діяльності, Технології соціально-педагогічної діяльності, Соціальна педагогіка) у системний комплекс професійних дій, з якими майбутній соціальний педагог може приступати до професійної діяльності, удосконалюватися та професійно зростати, формуючи свій професійний імідж.

Зазвичай абсолютне наближення дій студента в навчальній аудиторії до реальної професійної діяльності має характер певної умовності, що є характерною ознакою ігрових дій. Таке моделювання професійно-орієнтованої поведінки в умовах навчання відбувається завдяки розробці комплексу різноманітних ігрових ситуацій, вибір яких детермінується реальними професійними потребами майбутніх фахівців та стимулюється реальними професійними умовами (аналіз конкретних ситуацій, логічно-мислительні ігри, креативно-пізнавальні, організаційно-діяльнісні, професійно-комунікативні, ситуативно-сюжетні, драматизаційні ігри тощо). Роль викладача полягає в тому, щоб запропонувати такі навчальні ситуації, які є професійно цінними для студента, оскільки мають професійне спрямування, задовольняють пізнавальний інтерес студента й водночас надають йому змогу розкрити й реалізувати їхню професійну компетентність.

У процесі гри „освоюється, перш за все, сюжет” (за Д. Ельконіним), у якому основна роль відводиться самоорганізованій, творчій діяльності студентів, що спрямована на моделювання професійно значущих дій і підвищення рівня теоретичної підготовки з метою формування професійного іміджу майбутнього фахівця.

Ігрові технології є універсальною формою, у якій відбуваються потужні процеси самовизначення, самовиявлення, самоствердження та самоперевірки. Ігри розвивають кмітливість, логіку, просторову уяву, тобто навчають творчості.

Існують різні види ігор, що застосовуються в навчальному процесі (ділові, рольові, дидактичні, імітаційні тощо), і кожний із цих видів має свою технологію реалізації й обумовлюється процесом підготовки до її

впровадження (ігрове проектування). У сучасній науковій педагогічній і психологічній літературі пропонується багато варіантів ігрових вправ для навчання школярів та студентів, однак механічне застосування ігор не гарантує успішності навчального процесу. Тому в процесі формування професійного іміджу майбутнього соціального педагога викладачу необхідно знати можливі переваги й недоліки ігрових технологій [7].

Застосування ігрових технологій в процесі формування професійного іміджу майбутнього соціального педагога покликано вирішувати такі педагогічні завдання:

- формування цілісного уявлення про майбутню професію;
- стимулювання пізнавальної діяльності студентів для розвитку професійної мотивації;
- опанування професійного та соціального досвіду для подальшої ефективної діяльності;
- формування прагнення майбутніх фахівців із соціальної педагогіки до самовдосконалення та саморозвитку.

Таким чином, ігрові технології можна розглядати як інструмент для трансляції й засвоєння попереднього до професійної діяльності досвіду; аналізу моделей реальності (на зразках професійних дій представниками різних рольових та особистісних позицій); адаптації до майбутньої професійної діяльності [7].

У процесі підготовки майбутнього соціального педагога доцільно використовувати ігрові технології задля формування його професійного іміджу, адже вони в більш невимушеній формі розкривають особливості соціально-педагогічної діяльності, за їхньою допомогою можливе формування як зовнішніх (особливості одягу, манери поведінки, взагалі зовнішнього виду майбутнього фахівця), так і внутрішніх (якості особистості, володіння культурою педагогічного спілкування, знання основ ораторського мистецтва, раціональна поведінка у стресових і конфліктних ситуаціях, практичне використання нейролінгвістичного програмування, уміння використовувати гумор у різних педагогічних ситуаціях тощо) характеристик іміджу.

Перспективи подальших наукових пошуків можна визначити в напрямку розробки спецкурсу з формування професійного іміджу майбутнього соціального педагога з використанням різноманітних педагогічних умов та технологій, однією з яких є ігрова технологія.

Список використаної літератури

1. Глузман А. В. Инновационные технологии обучения в системе университетского педагогического образования [Электронный ресурс] / А. В. Глузман // Проблемы и перспективы инновационного развития экономики // Материалы десятой международной научно-практической конф. по инновационной деятельности. – Киев-Симферополь-Алушта, 2005. – Режим доступа : http://www.iee.org.ua/files/conf/conf_article39.pdf
2. Спичева Д. И. Феномен имиджа в современных научных

исследованиях. [Электронный ресурс] / Д. И. Спичева // Режим доступа к статье : <http://pr.tsu.ru/articles/139> **3. Толковый** словарь русского языка конца XX века. Языковые изменения; под. ред. Г. Н. Складневской. – СПб. : ИЛИ РАН, изд.-во „Фолио-Пресс”, 1998. – 700 с. **4. Камышева Е. Ю.** Педагогический имидж учителя / Е. Ю. Камышева // Известия Уральского государственного университета. Сер. 1, Проблемы образования, науки и культуры. – 2009. – № 4 (68). – С. 48 – 53. **5. Литвинова Я. В.** Инновационные технологии в образовании / Я. В. Литвинова, М. С. Пацкина // Учитель – учителю. Из опыта работы учителей Белгородской области. – Выпуск 4. – Серия „Информационные технологии в образовании” / отв. ред. С. Е. Савотченко – Белгород : Изд-во БелРИПКППС, 2012. – С. 226 – 231. **6. Захарчук Т. В.** Інноваційні технології навчання в сучасній школі. [Електронний ресурс] / Т. В. Захарчук // Режим доступу до статті : <http://www.social-science.com.ua/публікація/263> **7. Використання** ігрових технологій у вищій школі. [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://ito.vspu.net/SAIT/inst_kaf/kafedru/matem_fizuka_tex_osv/www/metod_seminars/2008/Kurulenko/kurulenko.htm.

Атаманська К. І. Роль ігрових технологій у процесі формування професійного іміджу майбутнього соціального педагога

У статті наведено особливості ігрових технологій як інноваційних технологій. Розглянуто поняття „інновація”, „технологія”, „ігрова технологія”, „імідж”, „професійний імідж”. Висвітлено роль використання ігрових технологій в процесі формування професійного іміджу майбутнього соціального педагога в умовах вищого навчального закладу.

Ключові слова: інновація, технологія, інноваційні технології, ігрова технологія, імідж, професійний імідж.

Атаманская К. И. Роль игровых технологий в процессе формирования профессионального имиджа будущего социального педагога

В статье приведены особенности игровых технологий как инновационных технологий. Рассмотрено понятие „инновация”, „технология”, „игровая технология”, „имидж”, „профессиональный имидж”. Освещена роль использования игровых технологий в процессе формирования профессионального имиджа будущего социального педагога в условиях высшего учебного заведения.

Ключевые слова: инновация, технология, инновационные технологии, игровая технология, имидж, профессиональный имидж.

Atamanskaya K. I. The Role of Gaming Technology in a Professional Image of the Future Social Teacher

The paper presents the characteristics of gaming technology as innovative technologies. The concept of „innovation”, „technology”, „game technology”,

„image”, „professional image”. Highlight the role of gaming technology in a professional image of the future of social educator in higher education.

Key words: innovation, technology, gaming technology, image, professional image.

Стаття надійшла до редакції 15.08.2012 р.

Прийнято до друку 26.10.2012 р.

УДК 37.015.31: 17.022-053.4

Л. Н. Воронцовая

ДЕЯТЕЛЬНОСТНЫЙ ПОДХОД К ФОРМИРОВАНИЮ СОЦИАЛЬНО-НРАВСТВЕННОГО ОПЫТА ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

Конкурентоспособность личности педагога дошкольного образования определяется результатами достижений его воспитанников. Процесс развитие ребенка-дошкольника осуществляется по основным направлениям: физическому, социально-нравственному и личностному, познавательному, речевому, художественному и эстетическому. Только профессионал может осуществить единство их взаимодействия на личность с высоким уровнем продуктивности и на основе специфических дошкольных технологий содержания. Профессионализм как высший уровень выполнения педагогической деятельности обеспечивается компетентностью, профессиональной направленностью и профессионально важными способностями [1, с. 272].

Приобретение компетентностей (знаний) – это непрерывный процесс получения знаний или, если говорить о практиках, развития навыков путем самостоятельного изучения, накопления опыта. Для приобретения педагогического опыта, умений и навыков необходимо организовать обучение в вузе на основе интенсивного деятельностного подхода. Система профессионального образования в настоящее время ориентирована на подготовку творчески активной, социально адаптированной, конкурентоспособной личности. Акцент сделан на формирование у личности палитры адаптированных механизмов (Е. Г. Сафонова), которые обеспечат ее успешное вхождение в профессию [3, с. 47].

Профессиональная направленность связана с объектом исследования – процессом формирования социально-нравственного опыта детей в условиях современного учреждения дошкольного образования. Деятельностная составляющая содержания образовательной программы детей дошкольного возраста опирается на разнообразные виды деятельности, предоставляющие возможность для свободного развития воспитанника, поиска и нахождения ими себя в той или иной сфере